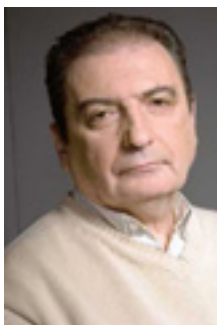

(Политика, 31.01.2009)

Поводом текстова „[Пад сајта и реакције](#)” и „[Пушење је дозвољено](#)” („Политика”, 29. и 30. јануара)

Коментарима Слободана Антонића и Драгољуба Жарковића о нападима на „Пешчаник” и његове уреднице, „Политика” се још једанпут није прославила. Коментатори су осетили потребу да жртве напада вређају. Морам да кажем да се то данас ипак нешто ређе среће, бар када није реч о жутој штампи. Одмах би требало истаћи да није уопште важно шта неко мисли о томе колико је озбиљан напад на „Пешчаник” и на његове ауторке. Потпуно је несхватљиво да неко себи узме за право да жртве напада назива „параноичним” или да сугерише да пате од неке друге психичке болести или менталног недостатка.

То не значи да је било коме забрањено да тврди да је неко, рецимо, параноичан. У томе како се то ради требало би да има неку улогу уредник. Будући да повремено пишем за новине у иностранству, могу да кажем да би ме уредници у тим новинама питали имам ли ја доказе да тај кога желим да назовем параноичним заиста пати од параноје (или већ од чега, на пример, Жарковић сматра да уредница „Пешчаника” пати)? Ако не бих могао да напишем како ја то знам да је реч о параноичним особама, уредник би ми предложио да то избацам, јер те новине не објављују увреде. Зато сам написао да се није прославила „Политика”, јер рачунам да јој не недостају уредници.

Да направим дигресију: обично се за некога каже да је параноичан ако се без основа боји да ће бити нападнут, а не неко ко је био жртва напада. Такође, постоји разлика између некога ко измишља непријатеље и некога ко је предмет непријатељског напада. Али те разлике очигледно измичу коментарима и уредницима „Политике”.

Овај недостатак бриге за професионални квалитет коментара није ништа ново у „Политици“. Дobar пример су коментари Ђорђа Вукадиновића. Он, свако мало, означи као издајнике људе који имају друкчије мишљење. Зачуђује да га ниједан од уредника не запита како неко може да буде издајник само зато што друкчије мисли? Штавише, многи коментатори „Политике“ пишу о онима који гаје непатриотске мисли. Очигледно никоме ко уређује „Политику“ не пада на ум да их запита како је могуће мислити непатриотски? Уколико би они то могли да објасне, то би свакако побољшало њихов коментар. Иначе, био би на месту савет да све то изоставе.

У Жарковићевом коментару нема заправо ничега о чему би се могло расправљати. То је скуп опсервација о људима, а једна од њих је, као што сам већ рекао, увредљива. Код Антонића се може наћи и једна тврдња, тако да има смисла о њој нешто рећи. Наиме, он сматра да „Друга Србија“ жели да буде у привилегованом положају. То је само још један пример да је реч о људима који не верују у демократију. Иначе, не би се обраћали председнику државе за заштиту (што, колико је мени познато, они нису ни учинили). Јер то не чине други који су у сличном положају. Или бар ти други не могу да очекују да ће им председник изићи у сусрет, као што јесте у случају „Пешчаника“. А у демократијама не могу постојати људи првог и другог реда.

Потпуно је, међутим, нејасно зашто је недемократски да се од председника државе захтева да учини све да се заштите новинари (и бициклисти и припадници мањина) и сви други којима је безбедност угрожена? Држави је безбедност грађана прва брига. У демократским државама сасвим је нормално да се од носилаца јавних функција захтева да се старају за безбедност грађана. То је зато што се они бирају да то чине. Не знам како то друкчије да кажем: Бориса Тадића су гласачи изабрали и запослили да брине о безбедности Светлане Лукић, као и свих других грађана. Ако се други не обраћају председнику државе, и другим носиоцима државних функција, то може бити зато што сумњају у демократичност своје државе, а не зато што је такво обраћање захтев за привилегију. То, наравно, не значи да би председник државе требало да учини било шта што је изван његових надлежности као једног од носилаца извршне власти. Заправо, било би нормално очекивати да се он оваквим поводима огласи све и да му се нико и не обрати, а и да се заинтересује за то шта раде разноразне државне службе да до таквих напада не долази. Такорећи по дужности.

Друга је ствар што је безбедност новинара привилегија у Србији. То је тема које се ова два коментатора „Политике“ не дотичу, осим негативно. Жарковић се подсмева уредници „Пешчаника“, јер се она неосновано боји да би држава могла да има умешане прсте у нападима на „Пешчаник“ и на њу. При том се служи потпуно недопустивим методом: има једна особа која мисли да је прогоне све могуће стране службе, ерго свако ко мисли да је жртва неке државне службе пати од исте фобије. Зашто је, међутим,

неоснован страх уредница „Пешчаника“? Опет, нема уредника у „Политици“ да коментатора пита да то објасни. Рецимо, да ли је то зато што државне службе нису биле умешане у нападе на новинаре и чак у убиства новинара? Или зато што председник државе, о онима на нижим нивоима власти и да не говоримо, дакле зато што он ни на који начин не утиче на новине и на друга информативна средства? Или можда зато што је апсолутно ирационално повезивати садржај емисије са нападима на њу? Или се можда никада није догодило у Србији да после вербалних напада на поједине новинаре и њихове листове, емисије или коментаре уследи напад на њихову имовину и коначно на њих саме? Или се то можда догађало раније, али не и ту скоро? Дакле, како свега тога нема у Србији, како се то све није догађало и не догађа се, потпуно је неосновано да се било који новинар, који је мета напада, плаши да би могао да буде мета таквих напада. Ово сам написао на овакав начин напросто да питам уреднике „Политике“ да ли би они бар питали ауторе коментара који износе такве тврдње, да ли би их бар питали, ако већ не осећају професионалну обавезу да захтевају - да ли би они да изнесу доказе за те тврдње? Или би ипак можда хтели да размисле да ли заиста желе да то тврде? Јер се управо то тврди када се на овакав начин вређају жртве, које се позивају на те чињенице како би разумеле ко их и зашто терорише.

Рекао сам на почетку да се „Политика“ и у овом случају није прославила. Не разумем зашто ево већ пар деценија „Политика“ никако да пропусти бар једну прилику да се професионално не обрука?

Економиста